

7. Prekvapení nádejou (pre dospelých)

Medzi dospelými dnešných čias sa ešte nachádzajú tí, ktorí v mladosti prežili rok 1968 – 1969. Chvíle, keď po rokoch napätia, strachu a útlaku akoby padlo z neba isté uvoľnenie, závan slobody, pravdy. Niečo podobné priniesol zase rok 1989 – 1990. Bez toho, aby sme zľahčovali odvahu mnohých, celospoločensky sme dostali dar slobody a nových perspektív do budúcnosti, pričom sme nemuseli platiť nejakú cenu strádania alebo krvi. Po rokoch, keď ľudia, a aj my kresťania, sme boli obmedzovaní vo svojich základných právach, prišiel čas možností. Môžeme hovoriť, ohlasovať, môžeme sa združovať, môžeme vyučovať na školách, vysielat' cez rádio i televíziu.

Boli to dve obdobia, keď bolo vidieť na tvárach ľudí nádej, radosť, že sa rodí niečo nové. Otvárali sa nové perspektívy.

Máme však aj inú skúsenosť, ktorá sa na tieto obdobia viaže. Nečakaná invázia vojsk v roku 1968 zastavila rozvíjajúcu sa jar a ošial' nových možností spolu s nerovnomernou privatizáciou v 90-tych rokoch čoskoro vzal ľuďom úsmev z tváre. Nadšené chvíle môžu byť tak ľahko udusené – či už vonkajším zásahom alebo všednosťou a námahou v nových problémoch, ktoré sa nezriedka zdajú ťažšie ako tie predošlé. Ešte aj dnes, po viac ako 30 rokoch, sa nájdu ľudia, ktorí ospevujú ten čas predtým, zabúdajú na otroctvo a *spomínajú na hrnce mäsa, ryby, ktoré jedávali zadarmo, na uhorky a dyne, na pór, cibuľu a cesnak.* (Ex 16,3. Num 11,3)

Uvažovanie nad týmito skutočnosťami nám kladie otázku o tom, do čoho vkladáme našu nádej, v čom vidíme naše ciele a istoty. Lebo veľké dary slobody a uvoľnenia sú krásne a hodnotné, ale ani zďaleka ich nemôžeme stotožňovať s kresťanskou nádejou.

Pane, už v tomto čase obnovíš kráľovstvo Izraela?

Všimnime si pozorne túto poslednú otázku, s ktorou sa Ježišovi učenici obrátili na svojho Vzkrieseného Pána. Už nastane ten čas pokoja, radosti, istoty. Ľudský duch po tom neustále túži a samozrejme, keďže žijeme v tele, neustále by sme chceli vidieť túto našu túžbu už tu a teraz. My, súčasne telesné i duchovné bytosti, sme vždy pokúšané umiestňovať večné neohroziteľné istoty do pozemských chvíľ a skutočností. Kresťanská nádej však nie je ani v tom, že sa nám na svete podarí vytvoriť pokojné a zabezpečené kresťanské spoločenstvo. Všimnime si teda Ježišovu odpoveď:

„Vám neprislúcha poznať časy alebo chvíle, ktoré Otec určil svojou mocou, ale keď zostúpi na vás Svätý Duch, dostanete silu a budete mi svedkami v Jeruzaleme i v celej Judei aj v Samárii a až po samý kraj zeme.“ (Sk 1,6-8)

Naša nádej nie je v tom, čo prežívame a vidíme. Beh dejín ide podľa Otcovej vôle a dejinné chvíle sú niekedy priaznivé inokedy nie. Ježiš nás teda odvádza od nášho zmýšľania, ktoré je nutne ponorené do časov a chvíľ, do túžby predlžovať príjemné pocity, čo najdlhšie. Namiesto toho nás upriamuje na dar Ducha Svätého. On príde, on dá silu a my sa staneme svedkami. Podme sa však pozrieť trochu hlbšie na túto skutočnosť.

Príchod Ducha. Ježiš veľakrát zdôrazňoval skutočnosť, ako je potrebný tento Duch. Nielen pre nejaké špeciálne príležitosti alebo udalosti. *Ale Tešiteľ, Duch Svätý, ktorého pošle Otec v mojom mene, naučí vás všetko a pripomenie vám všetko, čo som vám povedal.* (Jn 14,26). On nás naučí všetko – teda nielen niečo a občas. Iba on nám môže vysvetliť Ježišove slová. On je podstatou našej kresťanskej existencie. Mohli by sme teda povedať: Vy nekladajte nádej do časov a chvíľ, do toho, či svet žije radosť alebo starosť, vy nečakajte, pokiaľ ste tu na svete, že už „teraz to bude“. Kresťanská existencia je postavená na vnútornom dare, ktorý je nezávislý od toho, aké časy a chvíle žijeme.

Dostanete silu. Ak nám Duch umožní spoznať Ježiša, to je naša sila. Lebo Ježiš premohol svet, premohol smrť. Naša sila je zjednotenie sa s ním. Spolu s ním zomierame, spolu s ním vstávame k novému životu. *Ak sme s ním zomreli, s ním budeme aj žiť. Ak vytrváme, s ním budeme aj kralovať.* (2Tim 2,11-12). Kralovať znamená mať moc, silu, ktorá je odvodená z Kristovej moci a vlády. Toto je nezlomná sila kresťana.

Budete mi svedkami. Kresťanské svedectvo sa nezakladá na nejakom súdnom predpise, ktorým sme povinní prísť vypovedať na súd. Tam môžu vypovedať aj ľudia, ktorí s danou záležitosťou nemajú nič spoločné. Kresťanské svedectvo sa zakladá na dare Ducha, na poznaní Ježiša. Duch umožňuje spoznať, že Ježiš je Boží Svätý (Jn 6,69), že Ježiša poslal Otec (Jn 17,8) a keďže uveriť a spoznať Ježiša znamená spoznať Božiu lásku k nám (1Jn4,16) kresťanské svedectvo je založené na láske, na vzťahu lásky, ktorá sa nám zjavuje v Ježišovi.

Môžeme teda podčiarknuť spolu so sv. Pavlom: *Tým, čo sú bohatí v tomto veku, prikazuj, nech nie sú namyslení a nekladajú nádej do neistého bohatstva* (1Tim 6,17), a ani do pekných časov a chvíľ.

Naša nádej má meno (Homília pápeža Františka, 29.10.2013)

Našu kresťanskú nádej si nesmieme zamieňať s optimizmom. Pre kresťana je nádej Ježiš, jeho osoba má silu oslobodiť človeka a obnoviť jeho život. Nádej nemá ten, kto optimisticky vidí veci okolo seba, má ju ten, kto má Krista. Kristus vo vás je nádej slávy, píše sv. Pavol v Kol 1,27.

Nádej je dar Ducha Svätého, a preto Pavol na inom mieste hovorí: Nádej nás nesklame, nezahanbí (Rim 5,5). Inde zas hovorí, že nádej má svoje meno: Nádej je Ježiš. „Nemôžeme povedať: Mám v živote nádej, dúfam v Boha. Nie. Ak nepovieš: Mám nádej v Ježišovi, v Ježišovi Kristovi, v živej osobe, ktorá teraz tu prichádza ku mne v Eucharistii, ktorý je tu v Slove, tak to nie je nádej. To je dobrá nálada, optimizmus.“

Ježiš robil zázraky, uzdravoval, dával možnosť začať život odznova. On a jedine on je toho schopný. Je smutné stretnúť kňaza, ktorý nemá nádej, ale je krásne vidieť starších kňazov, nie

optimistických, ale plných nádeje. Takýto kňaz je spojený s Kristom, takýchto kňazov potrebuje Boží ľud. Nádej, že je to všetko v Ježišových rukách, On môže uzdraviť.

Nech nás Ježiš naučí dávať nádej a mať radosť z nádeje. To nie je vždy optimizmus, ale to je niečo, čo mala v sebe Mária, vo svojom srdci, od Veľkého Piatku, cez Bielu sobotu až po Nedeľné ráno. Mala to aj v tej najväčšej tme. Kiež by nám dal Pán túto milosť.

- Nezamieňam si kresťanskú nádej s túžbou po pokojnom a dôstojnom ľudskom živote?
- Má moja nádej to pravé meno?
- Aký je môj vzťah k Duchu Svätému? K Eucharistii?
- Som človekom nádeje?

Na prehĺbenie, použitie, ešte myšlienky kard. Newmana.

Tri podmienky kresťanskej nádeje (kard. H. Newman, 1849)

Podľa P. Hermann Geissler, F.S.O., *Sulla speranza nella vita cristiana: riflessioni a partire da alcuni discorsi di John Henry Newman*. Tal. text [tu](#).

Prečo vlastne kážeme, prečo sme tu, kládol si vo svojej homílii otázku tento kňaz, len nedávno obrátený na katolicizmus. Vrátil sa do Anglicka, do Birminghamu ako oratorián, duchovný syn Filipa Neriho. A uvedomil si jednu vec: Ľudia ku ktorým hovorí prežívajú nadšenie sveta, ktorý zažíva obrovský pokrok. Tento pokrok aj oceňuje, ale treba si dávať pozor na svetského ducha, ktorý sa s ním vkráda do kresťanskej duše. Duch sveta smeruje k tomu, aby človek mal dobrú povest', aby bol slávny, vplyvný, aby mal moc, bohatstvo a prestíž. Inokedy sa zasa prejavuje ako túžba prekonať všetky pozemské problémy, negramotnosť, choroby, chudobu

Osoba, ktorá sa narodí a vyrastá v takomto svete, podľa týchto priorít a princípov sa vie naučiť veľa vecí, získava mnohé dobré návyky, formuje si vlastné presvedčenie. Ale už v mladom veku padne do pokušenia úplne sa prispôbiť tejto mentalite sveta a pestovať len svetské záujmy. Keď sa stane dospelým, vykonáva svoju profesiu a zohráva svoju rolu na scéne sveta; ako idú roky nadobúda stále viac vzťahov s inými, vytvára si dobrú povest' a snaží sa byť vplyvným v spoločnosti: byť slávny a vplyvný, to patrí k osobe, ktorú považujeme za múdru, rozvážnu a schopnú. A svet takýmto ľuďom tleska.

Avšak človek ponorený do takéhoto svojho sveta zabúda na svoju dušu a na svoju večnosť. Toto sú ľudia, kresťania, ktorí prijali zrno, ale toto zrno nezapustilo korene a uschlo. Jediným dôvodom ohlasovania evanjelia takto zabezpečeným a sebavedomým ľuďom je pre Newmana hlboké presvedčenie, že treba povedať pravdu človekovi. Celú pravdu. Potrebujú vedieť, že

život je večný a smeruje k Bohu a len v ňom je naša nádej. Aj napriek tomu, že sú to osoby usporiadané, cieľavedomé, schopné, vplyvné.

Ľudia tohto sveta ľahko podľahnú idolom. Newman ich vidí ako ľudí, ktorý žijú v podzemných jaskyniach, tam pracujú, žijú, tam si vytvárajú potešenia a tam aj zomierajú. Nikdy nevidia Slnko, hoci majú oči, nevidia nádheru sveta ožiareného Slnkom. Nepoznajú Boha a svätých, preto si vytvárajú svojich bôžikov: bohatstvo, slávu a povesť v spoločnosti. Pre mnohých je mierou šťastia bohatstvo, a aj keď mnohí vedia, že sa nestanú bohatými, predsa žijú v tomto režime myslenia: obdivujú, závidia bohatým, chceli by mať to, čo oni. Myslia si, že bohatstvo je riešením všetkého. A potom sláva v novinách, hovorí Newman, to sa stalo istým idolom pre masu. Hodnota osoby sa začala merať podľa toho, ako je slávna a známa.

Toto sú tvoji bohovia Izrael! – podčiarkuje Newman svojim poslucháčom, narážajúc na verš Exodu 32,4. Kiež by títo ľudia okolo nás mohli spoznať krásu Slnka, kiež by mohli zažiť jas vrchu Tábor, kiež by spoznali krásu svätosti, chudoby, čistoty, sily, trpezlivosti a obety. Zaiste svätosť má svoje námahy a vie ako silný je svet, ale svätci nám ukázali cestu týmto svetom

Lenže svet sa postavil proti Cirkvi, lebo jeho princípy sa nezhodujú s princípmi viery. Kto dáva na prvé miesto bohatstvo, vlastnú múdrosť a slávu, ten len tak ľahko nebude priateľom Cirkvi, ktorá učí iné skutočnosti. Pre Newmana teda konflikt medzi svetom a Cirkvou nie je niečo nového. Cirkev vždy bojuje so svetom. *Sme plní dôvery, horlivosti lebo sme dedičmi všetkých horlivých kresťanov, svätých, ktorý slovom, skutkami a modlitbou bojovali za to, aby katolícka viera mohla osvecovať svet.* Newman je presvedčený, že kresťania všetkých čias majú rovnakú úlohu: bojujú proti falošnému duchu sveta, ponúkajú uzdravenie pomocou toho, čo Kristus ponúkol svetú. Toto majú kresťanskí kazatelia ponúkať všetkým ľuďom všetkých čias.

Cirkev je vždy uprostred takejto búrky boja proti svetú. Tak ako za Ježišových čias, aj dnes Boh môže robiť zázraky, uzdravenia a tak ako v dejinách Cirkvi aj dnes môžu byť slabí a nehodní nástrojmi Božími.

Spolu s autorom, ktorého riadky voľne prekladám, sme presvedčení, že tieto slová z roku 1849 nestrácajú nič na svoje aktuálnosti a sviežosti. Preto ani dnes nemôžeme strácať nádej pri pohľade na svet. Nesmieme sa klaňať bohyni nárekov, ako to charakterizuje pápež František.

A môžeme to uzatvoriť opäť tým, čo sme už počuli: My nehľadíme na časy a chvíle, na situácie viac či menej tragické alebo optimistické. Naša nádej je len jedna a tou je viera v Ježiša, ktorý je s nami.

Nenechajme sa teda zaskočiť chvíľkovými zábleskami svetských nádejí, aké boli v roku 1968 alebo 1989. Učme sa tešiť z každého dňa, mesiaca a roku, ktorý sa nám ponúka, aby sme ponorení do lásky ku Kristovi boli jeho svedkami, plní darov Ducha, ktorý nás vedie časmi a chvíľami tak, ako to Otec chce.